

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ & ΑΣΥΛΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ & ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ
ΘΕΜΑΤΩΝ

Αγ. Ιωάννης Ρέντη, 17 Ιουνίου 2025
ΑΠ: 109570

Δ/ση: Λ. Θηβών 196-198, Άγιος Ιωάννης Ρέντη,
ΤΚ 18233
Πληροφορίες: Β. Λαμπίρη
Τηλ.: 213.212.8691
Email: dpt.lpa@migration.gov.gr

ΠΡΟΣ: Την ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και Αιτήσεων Κατάθεσης Εγγράφων

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ : Όπως πίνακας αποδεκτών

Θ Έ Μ Α : Κοινοβουλευτικός Έλεγχος
ΣΧΕΤΙΚΑ : Η υπ' αριθμ. Πρωτ. 5607/22.5.2025 Ερώτηση

Σε απάντηση της ανωτέρω σχετικής Ερώτησης που κατέθεσαν βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας Νέα Αριστερά, με θέμα: «*Η Πολιτική Ένταξης Προσφύγων αφήνει απροστάτευτους και εκτεθειμένους ανθρώπους που χρήζουν προστασίας*», σας γνωρίζω τα εξής:

Σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 59 του ν 4939/2022 (Α'111) η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΥΠΥΤ) του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, ως αρμόδια Αρχή Υποδοχής, μεριμνά για την παροχή υλικών συνθηκών υποδοχής στους αιτούντες διεθνούς προστασίας. Ως συνθήκες υποδοχής ορίζονται η πλήρης δέσμη μέτρων που το Ελληνικό Κράτος εφαρμόζει προς όφελος των αιτούντων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, ενώ ως υλικές συνθήκες υποδοχής ορίζονται οι συνθήκες υποδοχής που περιλαμβάνουν την παροχή στέγης, τροφής και ρουχισμού, σε είδος ή υπό μορφή οικονομικού βοηθήματος ή δελτίων ή συνδυασμό των τριών, καθώς και ένα βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα (αρ. 1 του ν. 4939/2022). Οι υλικές συνθήκες υποδοχής εξασφαλίζουν στους αιτούντες ένα επαρκές βιοτικό επίπεδο, το οποίο εγγυάται τη συντήρησή τους και προστατεύει τη σωματική και ψυχική τους υγεία, με γνώμονα τον σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Μάλιστα, λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα στην περίπτωση των ευάλωτων προσώπων (αρ. 59 παρ. 1 του ν. 4939/2022).

Για τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας ορίζεται ότι από την έκδοση της απόφασης αναγνώρισης παροχής καθεστώτος πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας διακόπτονται οι υλικές συνθήκες υποδοχής σε μορφή χρηματικού ποσού και σε είδος (αρ. 109 του ν. 4939/2022). Οι ως άνω δικαιούχοι που διαμένουν σε δομές φιλοξενίας, συμπεριλαμβανομένων ξενοδοχείων και διαμερισμάτων, υποχρεούνται να αποχωρήσουν από αυτές εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την επίδοση σε αυτούς της απόφασης αναγνώρισης. Ειδικά για τους ασυνόδευτους ανηλίκους, η ανωτέρω προθεσμία εκκινεί από την ενηλικίωσή τους. Σημειώνεται ότι οι αιτούντες διεθνούς προστασίας λαμβάνουν πλήρη ενημέρωση, μέσα σε εύλογο χρόνο από την άφιξή τους στις Δομές, για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.

Μάλιστα, σε περιπτώσεις όπου διατάσσεται επιστροφή/επανεισδοχή των πολιτών τρίτων χωρών/ανιθαγενών στις χώρες από τις οποίες εισήλθαν στο ελληνικό έδαφος, η αρμοδιότητα επί των ζητημάτων αυτών ανήκει στις κατά τόπο αρμόδιες αστυνομικές αρχές.

Η πρόσβαση στην εκπαίδευση για τους αιτούντες άσυλο προβλέπει ότι οι ανήλικοι αιτούντες και τα ανήλικα τέκνα των αιτούντων κατά την παραμονή τους στη χώρα υποχρεούνται να εντάσσονται σε μονάδες παροχής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος. Οι αρμόδιες αρχές υποχρεούνται να παράσχουν τα αναγκαία και επαρκή μέσα για την υποστήριξη και διευκόλυνση της σχετικής διαδικασίας. Η ένταξη γίνεται υπό προϋποθέσεις ανάλογες με αυτές που ισχύουν για τους Έλληνες πολίτες και με διευκολύνσεις ως προς την εγγραφή, σε περίπτωση δυσχερειών υποβολής των απαιτούμενων δικαιολογητικών, και για όσο χρονικό διάστημα δεν εκτελείται μέτρο απομάκρυνσης που εκκρεμεί κατά των ιδίων ή των γονέων τους. Απώλεια του δικαιώματος παρακολούθησης του εκπαιδευτικού προγράμματος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δεν επέρχεται αποκλειστικά και μόνο λόγω ενηλικίωσης των ανωτέρω αιτούντων.

Σημειώνεται ότι το δικαίωμα πρόσβασης στην εκπαίδευση συγκαταλέγεται στις συνθήκες υποδοχής, η παροχή και η διακοπή των οποίων συνδέεται με την ιδιότητα του αιτούντος διεθνούς προστασίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Από την έκδοση της απόφασης αναγνώρισης παροχής καθεστώτος πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας, καθώς επίσης και προσωρινής προστασίας και στο πλαίσιο της προώθησης της κοινωνικής ένταξης των δικαιούχων διεθνούς προστασίας και της υποστήριξης της πρόσβασής τους σε βασικές υπηρεσίες και τομείς της καθημερινής ζωής (όπως κατοικία, εργασία, εκπαίδευση κ.ά.), το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου σχεδιάζει, υλοποιεί ή/και παρακολουθεί σειρά προγραμμάτων κοινωνικής ένταξης, σε συνεργασία με συναρμόδια Υπουργεία, φορείς αυτοδιοίκησης, διεθνείς οργανισμούς και τους φορείς της κοινωνίας των πολιτών, που αναπτύσσουν δράσεις στον τομέα της κοινωνικής ένταξης.

Ειδικά ως προς την πρόσβαση στην κατοικία, την εργασία και την εκπαίδευση, τόσο του γενικού πληθυσμού των δικαιούχων διεθνούς προστασίας όσο και ειδικών κατηγοριών του (όπως τα ασυνόδευτα ανήλικα, τα άτομα νεαρής ηλικίας ή τα ευάλωτα άτομα), σημειώνονται ενδεικτικά τα παρακάτω προγράμματα και υπηρεσίες κοινωνικής ένταξης:

(Α) Πρόγραμμα HELIOS+ (Ολοκληρωμένες Δράσεις Ένταξης Πολιτών Τρίτων Χωρών στην Αγορά Εργασίας)

Το πρόγραμμα HELIOS+ αποτελεί συνέχεια του προγράμματος HELIOS, το οποίο είχε ξεκινήσει να υλοποιείται από τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ) το έτος 2019, αρχικά με απευθείας χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση και από 21.12.2021 έως 30.11.2024 με χρηματοδότηση του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Το πρόγραμμα HELIOS παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες ένταξης σε δικαιούχους διεθνούς προστασίας (ενώ από Ιούνιο του 2022 και σε δικαιούχους προσωρινής προστασίας) και πιο συγκεκριμένα: α) επιδότηση στέγασης, β) μαθήματα ένταξης, γ) διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας, δ) παρακολούθηση της ενταξιακής διαδικασίας και ε) ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας και προώθηση της κοινωνικής συνοχής. Σύμφωνα με το τελευταίο Ενημερωτικό Φύλλο του αρχικού προγράμματος HELIOS, από την έναρξη της υλοποίησής του έως τις 31.08.2024 είχαν εγγραφεί στο πρόγραμμα συνολικά 47.753 άτομα και έως τις 31.10.2024 είχαν πραγματοποιηθεί 12.693 συνεδρίες εργασιακής συμβουλευτικής.

Στη νέα του φάση, **το πρόγραμμα HELIOS+** συνεχίζει να υλοποιείται από τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ) σε όλες τις περιφέρειες της χώρας, μέσα από την ένταξή του στα Περιφερειακά

Επιχειρησιακά Προγράμματα, και με χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ+). Συνεχίζει να απευθύνεται σε δικαιούχους διεθνούς και προσωρινής προστασίας και μεταξύ των διαφόρων υπηρεσιών που παρέχονται (υποστήριξη της αυτόνομης διαβίωσης, συμβουλευτική ένταξης, εκμάθηση ελληνικής γλώσσας και δράσεις ευαισθητοποίησης), ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε υπηρεσίες υποστήριξης της πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Συγκεκριμένα, ο φορέας υλοποίησης παρέχει υπηρεσίες όπως επαγγελματική κατάρτιση, εργασιακή συμβουλευτική, (υλική και πρακτική) υποστήριξη με έγγραφα που σχετίζονται με την απασχόληση, καθώς επίσης δικτύωση με εργοδότες. Από 01.01.2025, με τη νέα του μορφή, στο πρόγραμμα HELIOS+ έχουν εγγραφεί συνολικά 620 (άμεσοι και έμμεσοι) ωφελούμενοι σε 5 περιφέρειες της χώρας και έχουν λάβει υπηρεσίες εργασιακής συμβουλευτικής συνολικά 223 άτομα.

Ειδικά ως προς την υποστήριξη της αυτόνομης διαβίωσης, ο φορέας υλοποίησης παρέχει υπηρεσίες υποστήριξης για την εύρεση και μίσθωση διαμερίσματος, καθώς επίσης επιδότηση του κόστους μετακόμισης και επιδότηση ενοικίου έως και 12 μήνες, όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα:

Αριθμός μελών νοικοκυριού	Συνεισφορά στο κόστος μετακόμισης (€)	Συνεισφορά στο κόστος ενοικίασης (€)
1	470	230
2	880	420
3	1.000	550
4 έως 5	1.150	650
6+	1.500	800

(Β) Πρόγραμμα HELIOS junior (Κοινωνική Ένταξη πρώην ασυνόδευτων νέων στην Ελλάδα)

Το πρόγραμμα HELIOS junior απευθύνεται σε πολίτες τρίτων χωρών που έχουν συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας τους και ήταν πριν την ενηλικίωσή τους ασυνόδευτα ανήλικα, με σκοπό να διευκολυνθεί η ένταξή τους στην αγορά εργασίας και η μετάβασή τους στην ανεξάρτητη διαβίωση. Το πρόγραμμα ξεκίνησε να υλοποιείται από τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ) τον Οκτώβριο του 2024, με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ).

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει δύο υποέργα, με αντικείμενο (α) την παροχή υποστήριξης σε ασυνόδευτους ανήλικους 6 μήνες πριν συμπληρώσουν τα 18 έτη και ενώ διαμένουν σε καταλύματα υποδοχής ή σε δομές και (β) την εξομάλυνση της μετάβασης των ωφελούμενων από την προηγούμενη διαμονή τους σε ένα ολιστικό ενταξιακό πρόγραμμα, μέσα από την προώθηση της απασχολησιμότητας, την υποστήριξη αυτόνομης διαβίωσης, την εποπτεία της διαδικασίας ένταξης και υποστηρικτικές υπηρεσίες, και την εκπαιδευτική υποστήριξη. Μέχρι σήμερα, έχουν εγγραφεί και είναι ωφελούμενοι του προγράμματος 38 άτομα στην περιοχή της Αθήνας.

(Γ) «Κέντρα Ένταξης Μεταναστών» (ΚΕΜ)

Τα Κέντρα Ένταξης Μεταναστών (ΚΕΜ) αποτελούν Παραρτήματα των «Κέντρων Κοινότητας» των Δήμων. Μέχρι σήμερα, έχουν συσταθεί 23 ΚΕΜ σε 23 Δήμους της χώρας, εκ των οποίων τα 18 βρίσκονται σε πλήρη λειτουργία ενώ τα υπόλοιπα 5 αναμένεται να ξεκινήσουν να λειτουργούν εντός του 2025.

Η λειτουργία των ΚΕΜ κινείται γύρω από τρεις (3) βασικούς άξονες, προσφέροντας αντίστοιχα σημαντικές υπηρεσίες τόσο συνολικά (σε μετανάστες/ριες κατόχους όλων των τύπων αδειών διαμονής, σε δικαιούχους διεθνούς προστασίας και σε αιτούντες/σες άσυλο), όσο σε ειδικές κατηγορίες (όπως ευάλωτες περιπτώσεις πολιτών τρίτων χωρών), όπως (α) ενημέρωση, εξυπηρέτηση, συμβουλευτική στήριξη για θέματα ένταξης και δικτύωση, (β) συνεργασία και παραπομπή αιτημάτων σε άλλες σχετικές δομές, υπηρεσίες και φορείς (όπως Συμβούλια Ένταξης Μεταναστών & Προσφύγων/ΣΕΜΠ, Συλλόγους Μεταναστών/Δικαιούχων Διεθνούς Προστασίας, ΜΚΟ, Κοινωνικές Υπηρεσίες), (γ) υλοποίηση «παράλληλων δράσεων», συμπεριλαμβανομένων δράσεων εκπαίδευσης και προώθησης της εργασίας (όπως μαθήματα ελληνικής γλώσσας και στοιχείων ελληνικής ιστορίας και ελληνικού πολιτισμού σε ενήλικες, διαπολιτισμικές δράσεις με έμφαση στη συνύπαρξη παιδιών και νέων αλλοδαπών και ημεδαπών, δράσεις για την προώθηση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας).

Πέρα από τα αναφερθέντα προγράμματα και τις υπηρεσίες κοινωνικής ένταξης που υλοποιούνται τη δεδομένη χρονική στιγμή και λαμβάνοντας υπόψη ότι το νέο «Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο» προβλέπει την υποχρέωση των κρατών μελών να μεριμνούν για δράσεις πρώιμης ένταξης (early integration), σχεδιάζονται επιπλέον **νέες δράσεις** οι οποίες καλύπτουν και την περίοδο εξέτασης των αιτημάτων για διεθνή προστασία δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην ελληνομάθεια και την απασχόληση.

Ειδικότερα, σχεδιάζεται δράση για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και για πολιτειακή εκπαίδευση (civic training), μέσω πιστοποιημένων φορέων, για πολίτες τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στη χώρα, συμπεριλαμβανομένων και αιτούντων άσυλο. Η δράση θα υλοποιηθεί στο πλαίσιο του Τομεακού Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανθρώπινο δυναμικό και κοινωνική συνοχή 2021-2027», με ορίζοντα υλοποίησης το έτος 2027.

Επιπλέον, σχεδιάζεται δράση για την υποστήριξη ανηλίκων ηλικίας 4-17 ετών, οι οποίοι διαμένουν σε δομές υποδοχής, ώστε να ενταχθούν ομαλά στην τυπική εκπαίδευση, να αποφευχθεί η σχολική διαρροή και να αποκτηθούν δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν στη μετέπειτα ζωή και στην ένταξή τους. Η δράση αποτελεί την εξέλιξη του προγράμματος “All Children in Education/ACE”, το οποίο χρηματοδοτήθηκε μέσω έκτακτων πόρων της ΕΕ, και θα υλοποιηθεί στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης 2021-2027.

Τέλος, σχεδιάζεται δράση παροχής επαγγελματικής κατάρτισης για πολίτες τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στη χώρα. Η κατάρτιση θα παρέχεται από πιστοποιημένους φορείς και στόχος είναι οι ωφελούμενοι, με τρόπο προσαρμοσμένο στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, να υποστηριχθούν ως προς την ένταξη στην απασχόληση. Η δράση θα υλοποιηθεί στο πλαίσιο του Τομεακού Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανθρώπινο δυναμικό και κοινωνική συνοχή 2021-2027».

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ:

1. Βουλευτή κ. Αθανάσιο (Νάσο) Ηλιόπουλο, Βουλή των Ελλήνων
2. Βουλευτή κα Αθανασία (Σία) Αναγνωστοπούλου, Βουλή των Ελλήνων
3. Βουλευτή κα Ευτυχία (Έφη) Αχτσιόγλου, Βουλή των Ελλήνων
4. Βουλευτή κ. Χουσεΐν Ζεϊμπέκ, Βουλή των Ελλήνων
5. Βουλευτή κα Θεοπίστη (Πέτη) Πέρκα, Βουλή των Ελλήνων
6. Βουλευτή κ. Δημήτριο Τζανακόπουλο, Βουλή των Ελλήνων
7. Βουλευτή κ. Ευκλείδη Τσακαλώτο, Βουλή των Ελλήνων
8. Βουλευτή κ. Θεανώ Φωτίου, Βουλή των Ελλήνων

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ :

1. Γραφείο Υφυπουργού
2. Γραφείο Υπηρεσιακής Γραμματέως
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Μεταναστευτικής Πολιτικής
4. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο
5. Υπηρεσία Συντονισμού
6. Δ/νση Νομικής Υποστήριξης Ασύλου και Υποδοχής
7. Γραφείο Επικοινωνίας και Ενημέρωσης